

ת"פ 43576/07/18 - מדינת ישראל נגד יקיר רווח

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 43576-07-18 מדינת ישראל נ' רווח(אסיר)
בפני כבוד השופט אייל כהן

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

יקיר רווח (אסיר)

הנאשם

ב"כ המאשימה עו"ד זערור
ב"כ הנאשם עו"ד צווטקוב
הכרעת דין

1. יריעת המחלוקת והתשתית הראייתית

נגד הנאשם, יליד 1997, הוגש כתב אישום המייחס לו החזקת סכין שלא למטרה כשרה, מכוח סעי' 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (**להלן: "החוק"**). על פי הנטען, במועד הרלבנטי היה הנאשם אסיר בכלא "ניצן" (על אף האמור אין חולק כי הנאשם היה עצור, ולא אסיר). ביום 22.4.18 בשעה 5:10 לערך, בעודו בתא, החזיק הנאשם בכיס מכנסיו סכין מאולתרת באורך 3.5 ס"מ.

במענה לאישום כפר הנאשם בכך שהסכין נתפסה בכיס מכנסיו, או כי היא הוחזקה על ידו. לטענתנו הסכין הייתה מונחת על שולחן בתא, והיא שימשה את כלל העצורים ששהו בו לחיתוך מוצרי מזון.

פרשת התביעה נסמכה בעיקרה על עדותו של רס"מ אלכס לוי (**להלן: "הסוהר"**), אשר ביצע את החיפוש על הנאשם ותפס את הסכין. כמו כן העיד גובה הודעת הנאשם. הנאשם העיד להגנתו וכן העיד מטעמו את מר בנימין דין (**להלן: "בנימין"**), אשר היה עצור עימו בתא המעצר ונכח בו במועד הרלבנטי.

2. פרשת התביעה

הסוהר העיד כי הוא משמש בתפקידו מזה 12 וחצי שנים, כאשר בשלוש וחצי השנים האחרונות הוא עובד ביחידה ייעודית שתפקידה לערוך חיפושים בבתי הסוהר. לדבריו, ביום 22.4.18 בשעה 5:10 לערך, לאחר תדריך, הוא הגיע

לתא לשם ביצוע חיפוש. במסגרת האמור הוא ערך חיפוש על גופו של הנאשם, ומצא בכיסו הקדמי ימני של מכנסיו "סכין טפט שהייתה בניילון שחור". הסוהר הוציא את הסכין מכיסו של הנאשם, שאלו: "מה זה" והנאשם השיב כי זו סכין טפט.

בחקירתו הנגדית אישר העד, בין היתר, כי בתא שהו באותה עת 8 אסירים וכ- 10 סוהרים; כי החיפוש לא נערך בשל מידע על אודות פעילות עבריינית או בקשר לנאשם; כי נתפסה סכין נוספת בתא, תפורה בתוך מגבת, שלא ידוע מי בעליה וכי נכתבו דו"חות נוספים על ידי אחרים, באשר לתפוסים אחרים שנתפסו בתא. אלה לדבריו אינם רלבנטיים לנאשם. הסכין הועברה על ידו לקב"ט.

אין חולק כי הסכין, אשר הוצגה לעיון בית המשפט, היא זו המתועדת בצילום **ת/2**. אורך הסכין הכולל כ- 3.5 ס"מ ואורך להבה הוא 1.5 ס"מ לערך.

רס"ב אבישר, חוקר משטרה המוצב בשב"ס, גבה את הודעת הנאשם (**ת/1**). בחקירתו הנגדית אישר בין היתר כי היה בפניו תיעוד נוסף מן החיפוש, אך הוא ברר מתוכו רק את זה הרלבנטי לשיטתו, לנאשם. הוא לא ידע את יחידת התביעות על כך שנתר בידי שב"ס תיעוד נוסף. טענות הנאשם נרשמו על ידו במלואן.

3. פרשת ההגנה

ההגנה לא חלקה על שרשרת המוצג, כשם שלא חלקה על כך כי ככל שתזת המאשימה תתקבל, התגבשו יסודות העבירה בה מואשם הנאשם.

הנאשם העיד כי בעת החיפוש הוא שהה בתא יחד עם שבעה עצורים נוספים. הסוהרים הגיעו במפתיע, אזקו את העצורים, העמידום בשורה ולאחר מכן נחפש כל אחד מהם בנפרד, בשירותים. במהלך החיפוש שנערך עליו אמר לו הסוהר, לאחר שחיטט בכיסו, כי סכין שעל הרצפה הגיעה לשם מכיסו של הנאשם, שזרקה לשם. בד בבד מסר כי הסוהר אמר זאת בהתייחס לסכין שעל גבי שולחן (פ' עמ' 13 ש' 10-5). לדבריו, כל הנוכחים בחדר ראו את הסיטואציה. בחקירתו הנגדית טען הנאשם כי היו קיימים סכינים רבים בתא כמו הסכין שנתפסה וכי אלה משמשים לחיתוך ירקות ובקבוקים. ידוע לו כי החזקת הסכין אסורה. הנאשם אישר כי הוא אינו מכיר את הסוהר וכי אין לסוהר כל סיבה להעליל עליו דבר שקר. כשנשאל האם הסכין הייתה על השולחן השיב: "כן, דבוק על הרצפה" (עמ' 14 שו' 34). הנאשם הכחיש כי הסכין הייתה בכיסו או כי הוא השיב מענה לסוהר, לאחר שמצאה שם, כי מדובר ב"סכין טפט".

בנימין העיד, כי הוא היה עצור יחד עם הנאשם בתא, כשותפו לתיק בגינו שניהם נעצרו כשותפים לעבירה. בין היתר, העיד כי 8 סוהרים נכנסו לתא ומצאו סכין על שולחן. בחקירתו הנגדית אישר כי השניים חברים; טען כי העצורים הוכו בעת החיפוש וכי הם הועמדו בשורה, אך הוא אינו זוכר אם הנאשם היה צמוד אליו. במענה לשאלת התובעת אישר את טענת הנאשם לפיה כל עצור נחפש בנפרד בתא השירותים. עוד ציין כי היו כמה סכינים שונות בתא וכי אין לו היכרות עם מי מן הסוהרים. במענה לשאלות בית המשפט השיב כי הוא אינו זוכר אם ראה את החיפוש על הנאשם וממילא אינו זוכר כל אינטראקציה בין הנאשם לסוהר המחפש, כשם שאין הוא יודע לתאר כיצד נראתה הסכין.

4. תמצית טיעוני הצדדים

המאשימה עתרה להרשיע את הנאשם, על יסוד העדפת עדותו המהימנה של הסוהר על פני עדות הנאשם שהייתה עמומה, משתנה ובעלת רכיבי גרסה כבושה. עוד טענה כי יש לדחות את עדותו של בנימין כבלתי מהימנה על רקע היכרותו המוקדמת, על רקע פלילי, עם הנאשם והיותו בעל אינטרס בשל כך. לשיטתה, גם אם אירע מחדל חקירתי בדמות אי הצגת כלל דו"חות יתר הסוהרים אין הדבר מצדיק את זיכוי הנאשם, בהעדר רלבנטיות של אותו תיעוד.

ב"כ הנאשם, מנגד, עתרה לזיכוי הנאשם, בין היתר לאור התמונה הראייתית החלקית שהוצגה על ידי המאשימה. לשיטתה, אי צירוף כלל דו"חות החיפוש של יתר הסוהרים מהווה מחדל חקירה אשר ניתן היה בנקל להימנע ממנו, שכן הסוהרים והעצורים גם יחד היו בשליטת המאשימה. לא היה מקום להגיש את כתב האישום לאחר שהחוקר אבישר סינן בעצמו את חומרי החקירה וממילא לא עדכן את רשות התביעה בכך. לשיטת הסניגורית, ייתכן כי לו נערכה חקירה דבעי היה בכך כדי להבין טוב יותר את תמונת המצב האמיתית. בנסיבות אלה לא ניתן לשלול את האפשרות לפיה הסוהר שגה בקביעתו המפלילה וזאת על רקע הצפיפות בתא וקיומה של סכין אחרת שנתפסה.

5. דיון והכרעה

לאחר ששמעתי בקשב רב את טיעוני הצדדים, כמו גם בחנתי את כלל הראיות, באתי לכלל מסקנה כי המאשימה עמדה בנטל המוטל עליה, והוכיחה את המיוחס לנאשם, כמבואר להלן.

תחילה להוראות הדין הרלבנטיות.

5.1 הוראות הדין

סעיף 186(א) לחוק, שעניינו "החזקת סכין" קובע כי:

המחזיק אגרופן או סכין מחוץ לתחום ביתו או חצריו ולא הוכיח כי החזיקם למטרה כשרה, דינו - מאסר חמש שנים."

בהעדר מחלוקת לפיה ככל שתזת המאשימה תועדף כמהימנה על פני תזת ההגנה, התגבשו יסודות העבירה, לא אכביר מילים באשר לאחרונים. די אם אציין כי עסקינן בעבירה התנהגותית (קרי, כי די ביסוד נפשי של "מודעות") וכי הנטל על הנאשם להפריך, במאזן הסתברויות אזרחי, את החזקה לפיה החזקת הסכין נעשתה שלא למטרה כשרה.

באשר למחדלי חקירה, הלכה היא, כי אין באלה כשלעצמם כדי להביא לזיכוי של נאשם, אם חרף קיומם הונחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת האשמה. יש לבחון האם המחדלים הנטענים הם חמורים במידה המעוררת חשש שמא הגנת הנאשם קופחה כיוון שהוא התקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות העומד נגדו, או להוכיח את גרסתו שלו. בדיקה זו נעשית תוך שקלול המחדלים הנטענים על רקע התשתית הראייתית שהונחה לפני בית המשפט. נפקותו של

המחדל תלויה בתשתית הראייתית שהניחה המאשימה ובספקות אותם מעורר הנאשם, בנסיבות כל מקרה (ע"פ 3947/12 סאלח נ' מדינת ישראל, מיום 21.1.13, והאסמכתאות שם).

בבסיס החקירה עומדת מטרת גילוי האמת, כחלק מזכות הנאשם למשפט הוגן. הציפיה היא, כי התביעה תפרוש בפני בית המשפט תשתית ראייתית רחבה, וכי בהדריכם את החוקרים על גורמי התביעה לדרוש כי ככל הניתן לא תונח אבן רלבנטית שאינה הפוכה. ייתכנו מקרים קיצוניים, שבהם מחדלי החקירה הם כה רבים וקשים, עד כי כמות המחדלים עצמה היא שיוצרת את הספק הסביר באשמת הנאשם, אף מבלי להניח הנחות עובדתיות שייטיבו עימו (עניין סאלח, שם, סע' 41-45 לחו"ד כב' השופט דנציגר).

ולענייננו.

5.2 ממצאי עובדה ומהימנות

תמונת המצב הראייתית הכוללת באשר לקורות כלל החיפוש שנעשו בתא, נותרה עמומה, בשים לב לכך שלא הובאו ראיות מטעם מי מן הצדדים- והמאשימה במיוחד- באשר לכך. לכך אתייחס להלן. עם זאת, הן מעדות הנאשם והן מעדות עד ההגנה מטעמו, עלה בבירור כי החיפוש על גופו של הנאשם נערך בשירותים, כשם שנערך חיפוש בנפרד בשירותים על כל עצור אחר. בכך נוצרה מעין- בועה ראייתית, זירה בתוך זירה, בה נכחו הנאשם והסוהר המחפש, כשהם נפרדים, גם אם לא באופן מוחלט, מיתר הנוכחים בתא בכללותו. לא נעלם מעיניי, כי קווי התיחום - תרתי משמע- בין הזירות נותרו עמומים. המאשימה לא הציגה כל ראיה באשר למבנה התא, צורתו ומאפייניו. על אף האמור, אין בכך כדי לגרוע מעצם קיומה של אותה בועה ראייתית נפרדת, בה אירע החיפוש שבמחלוקת.

הסוהר לא ציין בעדותו כי החיפוש נעשה בשירותים, אך חסר ראייתי זה הושלם ע"י הנאשם והעד מטעמו [כידוע, אין כל מניעה לבסס הרשעה גם על יסוד ראיה שהוגשה מטעם ההגנה - ראו ע"פ 4004/93 יעקובוביץ ואח' נ' מדינת ישראל, פד"י נ(1), 133].

לאחר שהתרשמתי ישירות מן העדים, מצאתי לקבל את עדותו של הסוהר כמהימנה ואמינה, ולדחות את עדויות הנאשם והעד מטעמו, כבלתי מהימנות.

הנאשם ובנימין העידו כי אין למי מהם היכרות קודמת עם הסוהר. הנאשם אישר בכך כי אין לסוהר מניע להפלילו לשווא. אף הסניגורית בסיכומיה לא העלתה ואף לא ברמז, טענה לפיה הסוהר העיד ביודעין עדות שקר. טענתה הייתה כאמור, כי אפשר והוא התבלבל.

עדותו של הסוהר הייתה עקבית ונחרצת, לפיה הוא מצא את הסכין בתוך כיס מכנסו הימני של הנאשם. לא מצאתי כל טעם שלא לקבל את עדותו, גם ברכיב זה.

מנגד, הנאשם אשר אישר בעדותו לא רק כי החיפוש נעשה בשירותים, אלא אף כי הסוהר חיפש בכיסיו (- כפי עדות הסוהר), העיד כי הסכין נמצאה שמא על הרצפה ושמה על שולחן. ההגנה לא הצביעה על נתון כלשהו שיש בו כדי ללמד הכיצד סכין המצויה על השולחן נחשדת ע"י הסוהר, כפי עדות הנאשם, ככזו שמקורה בכיסו של הנאשם, בעודו בשירותים. לא נטען וממילא לא הוכח כי השולחן (אשר לא ברור אם היה רק אחד כזה) הוצב בקרבה גדולה לשירותים. הטענה לפיה אפשר והסוהר "התבלבל" בעדותו נטענה באופן כללי ובעלמא, וממילא לא עוגנה בנתון ראייתי כלשהי. ברי כי גם ספק סביר צריך ויהא מעוגן בראיות ואין די בהפרכת טענה בעלמא גרידא (ע"פ 3914/05 **אלחרר נ' מדינת ישראל**, מיום 10.11.08).

עוד מצאתי את עדות הנאשם, שהוא כמובן בעל עניין, עמומה במידה לא מבוטלת וכוללת רכיבים שלא באו לידי ביטוי בהודעתו ת/1.

את עדותו של עד ההגנה בנימין מצאתי לדחות ללא עוררין כבלתי מהימנה. די אם אציין כי עוקצה ככזו אשר יכולה הייתה לסייע לנאשם ניטל, עת הבהיר העד כי הוא לא זוכר כלל האם ראה שמבצעים חיפוש על הנאשם (פ' עמ' 20, שו' 24) וממילא אין הוא זוכר אינטראקציה כלשהי בין הנאשם לסוהר. אף מעדותו לא ברור הכיצד הטענה בדבר הימצאות הסכין על השולחן או בקרבתו, מתיישבת עם הימצאות הנאשם הנחפש בשירותים, בעת החיפוש.

יתרה מכל אלה, מצאתי את עדותו כמגמתית ונוטה להפרזה. כך למשל טען העד כי העצורים הוכו ע"י הסוהרים. לבד מאמירה חמורה זו (בין אם חלילה הופגנה אלימות ובין אם מדובר בטענה כוזבת ביודעין), לא נשנתה טענה זו ע"י מי מן הצדדים, אף לא ברמז.

הנה כי כן, על יסוד קביעותי באשר לממצאי העובדה והמהימנות, מן הדין להרשיע את הנאשם במיוחס לו. ברי כי ככל וזהות הנוכחים בתא הייתה מתמצית בשלשה- הסוהר, הנאשם ובנימין - על רקע קביעותי, אחת היא המסקנה המרשיעה בהתאם.

מכאן נבחן האם אירעו/ מחדל/י חקירה שאם כן מה השפעה יש להם, על התשתית הראייתית עליה הצבעתי לעיל.

5.3 מחדלי חקירה

בחינת קיומם של מחדלי חקירה נעשית על פי הכללים שהותוו בפסיקה עליה כמצוין מעלה.

בנסיבות, אין חולק כי סוהרים נוספים מילאו דו"חות באשר לפעילותם כאנשי מרות בתא, בעת החיפוש. דו"חות אלה נותרו עמומים בתוכם ואף במספרם. סינון התיעוד הנ"ל החוצה מתיק החקירה נערך ע"י החוקר אבישר, אשר לא טרח לעדכן בכך את גורמי התביעה. התייחסות התביעה לנטען מלמדת כי כתב האישום נחתם כאשר האמור באותו תיעוד חסר נעלם גם מעיניה.

כל אלה מלמדים ללא עוררין כי אירע מחדל חקירה בקרב הגוף החוקר, אשר התביעה בהתנהלותה השגויה נמנעה מלרפא. לא הייתה כל הצדקה לסינון התיעוד החוצה מן התיק, ע"י החוקר. סינון כאמור, אם בכלל, אמור היה להתבצע ע"י תובע, לאחר שבדק ומצא, אם בכלל, כי לשיטתו אין המדובר בחומר חקירה כמשמעות מונח זה בדין.

עם זאת, לא מצאתי כי מדובר במחדל בעל עוצמה המעוררת חשש שמא הגנת הנאשם קופחה. שיקול אופי המחדל למול התשתית הראייתית שהונחה בנסיבות, לרבות טיעונו הבלתי מהימן של הנאשם באשר לאופן ביצוע החיפוש וטיעונו הכללי באשר לאפשרות הלא מבוססת לפיה הסוהר טעה בתיאורו את העובדות, אינו מצביע על קיומו של קשר סיבתי המבסס ספק סביר באשמתו.

משכך, מסקנתי היא כי אין במחדל החקירה כדי לשנות את צדקת הרשעתו של הנאשם במיוחס לו.

על אף האמור, מצאתי לבאר: החקירה בתיק דנן הייתה בלתי מספקת. לא הייתה כל הצדקה שלא לגבות למצער עוד שתי עדויות, מבין הנוכחים הרבים ששהו בתא בעת החיפוש, בין סוהרים ובין עצורים. לא הייתה כל הצדקה שלא לנסות ולאסוף ראיות נוספות ולמצער להצביע על כי נעשה ניסיון שלא צלח לגבות עדות רלבנטית. והרי העדים הפוטנציאליים כולם היו בשליטת המאשימה.

התנהלות מעין זו אינה מיטבית. במקרים כגון אלה עומדת בפני בית המשפט ברירה דיכוטומית בין שתי רעות: זיכוי הנאשם על אף שסביר כי ביצע עבירה, אך בשל מחדל חקירה מהותי מוכח, ולחילופין הרשעה על אף קיומו של מחדל חקירה, שאינו די מהותי בנסיבות העניין. פועל יוצא של האמור, כי מקום בו בית המשפט מוצא כי מן הדין להרשיע על אף קיומו של מחדל חקירה, לא נותר כלי מעשי בידי להביע את מורת רוחו מהתנהלות הרשות. בנסיבות אלה קם חשש שמא עולם כמנהגו ימשיך וינהג- וראו בהקשר זה דברי הביקורת של כב' המשנה לנשיאה, השופט רובינשטיין, בע"פ 7938/10 פלוני נ' מדינת ישראל, מיום 18.11.02:

"מצפה אני ליום בו תבוא הפרקליטות לאולמנו ותאמר, הנה מה שעשינו בצוותא עם המשטרה כדי לצמצם מחדלי חקירה, הנה לקחים שהפקנו מתיקים אלה ואלה. האם מוגזם ליחל לכך?"

ראוי לה למאשימה ליתן דעתה לדברים אלה. ראוי לה להפנים, בנסיבות התיק דנן, כי אלמלא השלימו הנאשם והעד מטעמו את החסר הראייתי בדבר קיומה של זירה בתוך זירה, המסקנה הייתה כי החיפוש נערך לעיני כל. מכאן קצרה הייתה הדרך לתוצאה אפשרית של זיכוי הנאשם, אך בשל הימנעות מאיסוף ראיות נוספות מתבקשות והצגתן. ראוי הציבור לכך כי לקחים יופקו.

בכפוף להערה אחרונה זו, הוכחה אשמת הנאשם מעבר לספק סביר. בהתאם לכך מורשע הנאשם בעבירה של החזקת סכין לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

ניתנה היום, כ"ח תשרי תש"פ, 27 אוקטובר 2019, במעמד הצדדים.
עמוד 6

